

Geopark Det Sydfynske Øhav I/S
Frederiksgade 12, st.
5700 Svendborg

Kystdirektoratet
J.nr. 23/04050-6
Ref. Martin Cenholt
Kjeldgaard
17-05-2023

Dispensation til etablering af rutemarkeringspæle, skilte og rækværk inden for strandbeskyttelseslinjen på matr.nr. 14k, Vormark By, Hesselager i Svendborg Kommune

Ansøgning

I har den 10. maj 2023 søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til etablering af formidlingsfaciliteter i form af vejviserpæle, skilt og et rækværk ved Klintholm Kalkgrave inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 14k, Vormark By, Hesselager, Klintholmvej 50, 5874 Hesselager, i Svendborg Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

Redegørelse for sagen

Ejendommen matr. nr. 14k, Vormak By, Hesselager er beliggende på Klintholmvej 50, 5874 Hesselager, i Svendborg Kommune. Ejendommen ligger i landzone, og er noteret som ubebygget landbrugslod. Arealerne står af kalkgrave med beskyttet natur omkring, registreret som beskyttet overdrev og strandeng.

Figur 1. Ortofoto 2022. Det orange prikkede område markerer det strandbeskyttede areal. De orange og røde streger markerer de vejledende matrikelskel.

Geopark Det Sydfynske Øhav I/S har ansøgt om dispensation til at forbedre formidlings- og rekreative faciliteter i området, som er åbent for offentligheden. Der er ansøgt om etablering af vejviserpæle med piktogrammer, skilte og etablering af et rækværk ud mod kalkgraven.

Ejendommens ejer har givet fuldmagt til ansøgningen.

Af ansøgningen fremgår:

Ved Klintholm Kalkgrave i Svendborg Kommune findes et særligt geologisk profil der viser grænsen mellem to geologiske tidsaldrer, Danien, 66 – 61,6 mio. år før nu, og Selandien, 61,6 – 59,2 mio. år siden. Da det er et af de eneste steder i verden man kan studere netop denne lagserie er profilet udpeget som nationalt geologisk interesseområde og internationalt Geosite. Profilet ligger i et område med offentlig adgang, betydelige naturværdier og gode rekreative faciliteter, men området er også præget af affaldshåndteringsvirksomheden Klintholm I/S aktiviteter.

Geopark Det Sydfynske Øhav og Svendborg Kommune ønsker at løfte formidlingen af profilet og generelt gøre området ved Klintholm til et mere attraktivt besøgssted. Der er fornylig etableret en udvidelse af kreaturhegningen der har til formål at udvide overdrevsnaturen.

En ny markerede rute har til formål at lede folk ud på en rundtur der kommer forbi det geologisk særlige profil. Ruten benytter sig af eksisterende slåede stier på det genskabte overdrev på det forseglede deponi og følger terrænet forbi de gravede klokkefrøvandhuller for at forbinde sig til kommunens eksisterende Klokkefrøsti.

Derudover søges der om at etablere et gelænder/hegn langs søen ved profilet, der har til formål at hindre besøgende i at falde i vandet i den tidligere kalkgrav, der er hurtigt bliver meget dyb. Der var indtil 2018 en gangbro på lokaliteten.

Figur 2, oversigtskort, fra ansøgningen

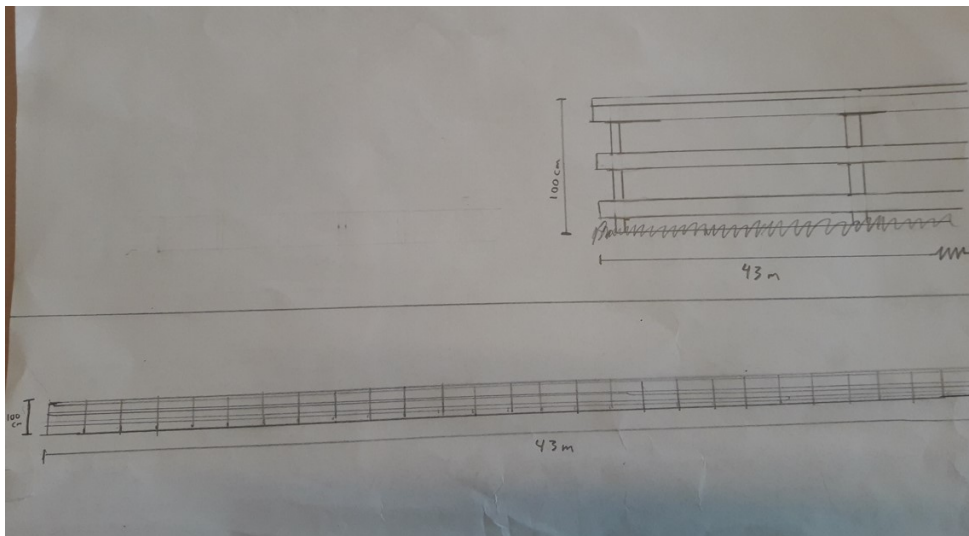

Figur 3, kortbilag fra ansøgningen, der viser placeringen af faciliteterne

Figur 4, målsat markeringspæl, fra ansøgningen

Figur 5, tegning af rækværk, fra ansøgningen

Ansøger har medsendt Svendborg Kommunes notat om vurderingen af det ansøgte i forhold til naturen på stedet. Af notatet fremgår blandt andet:

Beskrivelse af projekt:

Geopark Det Sydfynske Øhav arbejder med at forbedre besøgsområdet omkring det geologiske profil ved Klintholm. Klintholm er internationalt Geosite pga. profilet, der som et af de eneste steder i verden viser overgangen mellem de to tidsperioder Danien og Selandien (for ca. 60 mio. år siden). Profilet er blotlagt i forbindelse med en tidligere indvinding af kalk i området og ses på nordsiden af områdets næststørste sø.

Profilet har tidligere været oprenset og amtet lavede en gangbro, så profilet kunne iagttages på nært hold. Gangbroen blev fjernet for ca. 5 år siden, da den var ved at rådne. I dag kan man se profilet ved at gå på en smal sti mellem profilet og den dybe sø. Profilet er formidlet på et skilt, der er sat op ved stien. Mellem stien og søen er der groet rødøl op og generer for passagen. I forbindelse med forbedringen af besøgsområdet ønsker Geopark Det Sydfynske Øhav at foretage følgende:

- At fælde rødøl mellem stien og søen langs stien over en strækning på 50 meter.
- At opsætte et gelænder mellem stien og søen – af hensyn til sikkerheden (søen er meget dyb). Gelænderet etableres i trykimprægneret træ. Gelænderet består af pæle der er sat med en afstand på 1,8 meter og påsat tre brædder med en overlægger på det øverste bræt. Gelænderet gives en højde på 1 meter.
- At opsætte markeringspæle for en anbefalet rundtur fra parkeringspladsen nord for besøgsområdet. Markeringspælene sættes som firkantede egepæle med en højde på 0,5 meter og leder besøgende op over bakkerne på Fortums areal, forbi kalkdyngen med fossiler, forbi klokkefrøvandhullerne til profilet og ud til kysten. Der har tidligere været fri fladefærdsel på arealet og profilet har været formidlet.

Svendborg Kommunes naturvurdering af projektet

Beskyttet natur (§ 3)

Som det fremgår af ovenstående kort, ønskes den nye markerede rute at gå igennem overdrevet og forbi nogle af søerne.

Overdrev

Overdrevet blev sidst besigtiget den 28. maj 2015. Det blev vurderet, at der er tale om et ungt kalkoverdrev i en gammel kalkgrav. Overdrevet var velplejet af græssende kvæg og i god udvikling. Det blev desuden vurderet, at rydning af vedplanter ville være gavnligt. Der blev fundet 61 arter herunder 15 stjernearter og 13 problemarter.

Vurdering

Fældning af enkelte rødæl på overdrevet vurderes ikke at ville medføre en tilstandsændring af den beskyttede natur, da det vurderes at ville medføre en meget begrænset tilstandsændring som vil være gavnlig for overdrevet. Opsætning af enkelte markeringspæle på arealet for at formidle en rute, vurderes ikke at ville medføre en tilstandsændring af den beskyttede natur i området hverken i sig selv eller i forbindelse med en eventuel øget færdsel på arealet. Området har også hidtil været tilgængeligt, så ændringen vurderes at være begrænset.

Opsætning af et gelænder af sikkerhedsmæssige årsager på overdrevet mellem stien og søen på en delstrækning (ca. 50 meter), hvor stien bliver nødt til at gå tæt på søen, for at man kan se profilet, vurderes ikke at ville ændre overdrevets naturtilstand. Det begrundes med, at gelænderet etableres i kanten af overdrevet, på en begrænset strækning og hvor der i dag står rødæl, så det får ikke betydning for områdets botanik.

Det er samlet set Svendborg Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil ændre tilstanden af beskyttet natur i området. Projektet kræver derfor ikke en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens

§ 3.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000 og bilag IV

Det ansøgte ligger i Natura 2000-område nr. 118, Søer ved Tårup og Klintholm. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 102.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Inden for projektområdet er der kortlagt lysåbne terrestriske habitatnaturtyper i form af kalkoverdrev (6210) og strandvold med flerårige planter (1220), som begge er i moderat tilstand. Søerne i området er kortlagt som habitatnaturtyperne kransnålalge-sø (3140) eller næringsrig sø (3150). Søerne er kortlagt som levesteder for klokkefrø og stor vandsalamander, som begge er på udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Svendborg Kommune har med ansøgningen leveret et notat, om projektets påvirkning på den beskyttede natur. Kystdirektoratet har gennemgået notatet, og finder ikke anledning til at tilsidesætte konklusionerne. Det er herefter Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved

vurderingen er der særligt lagt vægt på projektets begrænsede karakter, den hidtidige anvendelse samt placeringen af de ansøgte faciliteter. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Kystdirektoratet vurderer endvidere, på ovenstående baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Der er søgt om dispensation til at etablere pæle, flytte et skilt og opsætte et rækværk, alt sammen på arealer, der er frit tilgængelige for områdets besøgende.

Kystdirektoratet vurderer, at der tale om beskedne anlæg, som ikke vil påvirke oplevelsen af kystlandskabet nævneværdigt. Særligt i forhold til rækværket er det indgået i vurderingen, at der frem til 2018 var en lovlig gangbro på samme placering og med samme formål. Rækværket vurderes at være væsentligt mindre markant i landskabet, men tjener det samme sikkerhedsmæssige formål, om at sikre besøgende mod at falde i kalkgraven.

Kystdirektoratet meddeler på denne baggrund dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på ovenstående baggrund, og efter en samlet vurdering, dispensation til de ansøgte faciliteter.

Med venlig hilsen

Martin Cenholt Kjeldgaard
Specialkonsulent
mackj@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Svendborg Kommune, svendborg@svendborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Svendborg, svendborg@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydfyn, sydfyn@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening Svendborg, svendborg@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen, fynskredsen@botaniskforening.dk
- Svendborg Museum, info@svendborgmuseum.dk
- Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur for Sydfyn, o.ostergaard@gmail.com;
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 118, Søer ved Tårup og Klintholm

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 102		
Naturtyper:	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Kalkoverdrev* (6210)
Arter:	Klokkefrø (1188)	Stor vandsalamander (1166)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))